

Jaarverslag 2018

van de rekenkamercommissie Ridderkerk

De commissieleden:

De heer J.J. Démoed (voorzitter)

De heer W. de Lange

De heer P.J.M. van der Valk

Maart 2019

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Hoofdstuk 1. Wat heeft de decentralisatie van de zorg voor Ridderkerk betekend?.....	5
1.1 Rapport	5
1.2 Resultaat	7
Hoofdstuk 2. Kaderstellende rol van de gemeenteraad Ridderkerk	9
2.1 Rapport	9
2.2 Resultaat	9
2.3 Vervolg	11
Hoofdstuk 3 Een palet van gekleurde kaders	12
3.1 Rapport	12
3.2 Resultaat	13

Hoofdstuk 4 De uitvoering van de participatiewet in de gemeente Ridderkerk	14
4.1 Onderzoek.....	14
4.2 Stand van zaken	15
Hoofdstuk 5 De rekenkamercommissie	16
5.1 Kennismaking met de nieuwe raad	16
5.2 Overleg met de fractievoorzitters	16
5.3 Evaluatie.....	17
5.4 Onderzoeksonderwerpen.....	18
5.5 De rekenkamercommissie en de NVRR.....	19
5.5.1 NVRR congres.....	19
5.5.2 De Goudvink.....	19
Hoofdstuk 6 Wat heeft het gekost?.....	20

Inleiding

Jaarlijks brengt de rekenkamercommissie vóór 1 april verslag uit aan de raad over het voorgaande jaar. In dit verslag rapporteert de commissie over haar werkzaamheden, de stand van zaken onderzoeken en de besteding van het budget.

In 2018 bestond de Rekenkamercommissie uit de volgende personen:

- De heer J.J. Démoed – voorzitter- benoemd op 10 december 2015;
- De heer W. de Lange – lid- benoemd op 10 december 2015;
- De heer P.J.M. van der Valk – lid- benoemd op 10 december 2015.

De rekenkamercommissie wordt ondersteund door een secretaris, mevrouw C. Garama.

De rekenkamercommissie heeft in 2018 twee onderzoeken afgerond:

Decentralisatie van de zorg (hoofdstuk 1) en Palet van gekleurde kaders (hoofdstuk 3). Dat laatste onderzoek was een vervolg op het onderzoek naar de kaderstellende rol van de gemeenteraad dat eind 2017 aan de raad is aangeboden en in februari 2018 door de raad is besproken in de commissie- en raadsvergadering (hoofdstuk 2). Het onderzoek naar de uitvoering van de participatiewet is in september gestart (hoofdstuk 4).

In 2018 heeft de rekenkamercommissie een aantal contactmomenten met de (fractievoorzitters van de) gemeenteraad en de NVRR gehad en het eigen functioneren geëvalueerd, dit is beschreven in hoofdstuk 5. In hoofdstuk 6 wordt verantwoording afgelegd over de gedane uitgaven in 2018.

Hoofdstuk 1. Wat heeft de decentralisatie van de zorg voor Ridderkerk betekend?

Een onderzoek naar de gedecentraliseerde taken binnen de Wmo in de periode 2011 tot en met 2017¹

1.1 Rapport

In het jaarverslag 2017 is melding gemaakt van de start van het onderzoek “Wat heeft de decentralisatie van de zorg voor Ridderkerk betekend?” In december 2017 hadden de interviews plaatsgevonden, waren de enquêtes binnen en was de eerste focusgroep bijeen geweest. De resultaten (ruwe data) van het klanttevredenheidsonderzoek en de financiële gegevens van de gemeente waren op dat moment nog niet beschikbaar. In januari 2018 was dat wel het geval en is een eerste versie van het rapport aangeleverd bij de rekenkamercommissie. Het onderzoek is in opdracht van de rekenkamercommissie uitgevoerd door onderzoeksbureau RadarAdvies en afgerond na de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2018. De Rekenkamercommissie wilde in dit onderzoek met name bekijken hoe de zorg bij de zorgbehoevenden terecht komt, hoe zij dat ervaren en wat dat financieel betekent voor de gemeente.

¹ [Rapport Wat heeft de decentralisatie van de zorg voor Ridderkerk betekend? Mei 2018](#)

De centrale vraag voor dit onderzoek was:

“Wat heeft de decentralisatie van de zorgverlening betekend voor de zorgbehoevenden in Ridderkerk en voor de financiën van de gemeente Ridderkerk?”

Het onderzoek had betrekking op de periode van 2011 tot en met de tweede helft van 2017 en alleen betrekking op de gedecentraliseerde taken binnen de Wmo. Deze taken zijn:

- Begeleiding bij het zelfstandig wonen (bijvoorbeeld hulp bij de administratie)
- Begeleiding bij structuur aanbrengen (zoals dagritme, spreiding maaltijden, bezigheden en dergelijke)
- Begeleiding bij dagbesteding/regie
- Logeervoorziening/logeerhuis
- Beschermd wonen (in verband met psychische problemen)

1.2 Resultaat

Het rapport Decentralisatie van de zorg is op 1 juni 2018 aan de raad aangeboden en behandeld in de raadsvergadering van 10 juli 2018. De geadviseerde beslissing raad was:

1. Kennis te nemen van het rapport van de rekenkamercommissie “Wat heeft de decentralisatie van de zorg voor Ridderkerk betekend?”
2. De bevindingen en aanbevelingen te betrekken bij de evaluatie van het Beleidsplan Wmo 2015 - 2018 en bij de opstelling van de daarop volgende nota.
3. Met het college, in voorbereiding met de commissie Samen leven, in overleg te gaan over aanbeveling 1 (vorming platform). Waarbij o.a. aan de orde dient te komen:
 - a. of gemeente, professionals uit de toegang en zorgaanbieders beter moeten samenwerken;
 - b. zo ja, op welke terreinen/onderdelen en met welk zichtbaar doel. En daarbij te betrekken de door de rekenkamercommissie genoemde voorbeelden voor de opdracht;
 - c. wat daarin de rol van het gemeentebestuur is (zowel van college als raad)
 - d. wat voor een eventuele samenwerking de meest doeltreffende en doelmatige vorm is en welke opdracht aan deze samenwerking wordt gegeven.
4. Uit te spreken te willen blijven investeren in de ondersteuning van mantelzorgers. Het college te vragen voor de raad (nog eens) in beeld te brengen:
 - a. welke ondersteuning al wordt geboden;
 - b. welke aanbevelingen van de rekenkamercommissie op dit punt het college wil overnemen of niet (gemotiveerd) en hoe daar invulling aan gegeven kan worden.

Waarna de commissie Samen leven met het college daarover in overleg gaat.

5. In de commissie Samen leven in overleg te treden met het college over de vraag welke informatie, ten behoeve van zijn sturing, de raad ten aanzien van de zorg wil ontvangen, hoe vaak en in welke vorm.
6. Uit te spreken dat blijvend geïnvesteerd moet worden in deskundigheidsbevordering bij de toegang en dit als raad ook te betrekken bij beslispoint 5.

Na discussie en stemverklaringen van VVD, Burger op 1, Echt voor Ridderkerk, Leefbaar Ridderkerk en PvdA is ingestemd met het voorstel. De fracties van VVD, Burger op 1, Echt voor Ridderkerk en Leefbaar Ridderkerk zijn tegen beslispoint 3 van het raadsbesluit dat gaat over te voeren overleg met het college over de aanbeveling van de rekenkamercommissie om een platform in te stellen.

Hoofdstuk 2. Kaderstellende rol van de gemeenteraad Ridderkerk

Een onderzoek naar de invulling van de kaderstellende rol van de raad in de periode 2014 – 2016 ²

2.1 Rapport

De rekenkamercommissie heeft de kaderstellende rol van de raad in de periode 2014-2016 onderzocht. Dat rapport is op 24 november 2017 aan de raad aangeboden en toonde mogelijkheden hoe de raad zichzelf kan versterken in zijn kaderstellende rol. De totstandkoming van het rapport was een interactief proces met de raad geworden. De interactieve sessie met de raad is door alle deelnemers als zeer waardevol ervaren. Het rapport is besproken in de openbare commissievergadering Samen leven van 8 februari 2018 en vervolgens in de raadsvergadering van 22 februari 2018.

2.2 Resultaat

De geadviseerde beslissing raad luidde als volgt:

1. Onderscheid te maken tussen vraagstukken en verschillende soorten kaders en in ieder geval daartoe het format van de startnotie te wijzigen.
2. Te beslissen of moet worden vastgelegd hoe met raadstoezeggingen wordt omgegaan en in het bijzonder of deze in raadsvergaderingen expliciet moeten worden gedaan.

^{2 2} [Rapport De kaderstellende rol van de gemeenteraad van Ridderkerk. November 2017](#)

3. In startnotities aan te geven wanneer de raad betrokken wordt, over welk onderwerp en met welke informatie en daartoe het format van de startnotitie te wijzigen.
4. De startnotitie te gebruiken als procesdocument, het proces afhankelijk te maken van het soort vraagstuk en daartoe het format van de startnotitie te wijzigen.
5. Structureel aandacht te besteden aan kaderstelling.
6. Het college te vragen uw raad te helpen bij het onderscheiden van verschillende soorten vraagstukken en bijbehorende kaders, in ieder geval door hieraan aandacht te besteden bij de aan de raad voor te leggen startnotities.
7. Kennis te nemen van een aantal aanvullende suggesties van de griffier.

De fractie van de SGP heeft hierop amendement 2018 – 73 ingediend:

U wordt voorgesteld het raadsbesluit inzake het rapport van de rekenkamercommissie “De kaderstellende rol van de gemeenteraad van Ridderkerk” als volgt te wijzigen:

Punt 2 te wijzigen in:

Kennis te nemen van aanbeveling 2 (*Leg vast hoe met toezeggingen wordt omgegaan: het is van belang vast te leggen wanneer al dan niet sprake is van een toezegging en hoe met toezeggingen wordt omgegaan*) om vast te leggen hoe met toezeggingen wordt omgegaan.

Het amendement is aangenomen met 18 stemmen voor en 8 tegen.

Voor: (SGP, VVD, ChristenUnie, Leefbaar Ridderkerk, CDA, Groep Ipskamp, Groep Van Nes –de Man).

Tegen: 8 (Echt voor Ridderkerk, D66/GroenLinks, PvdA).

Na discussie is met algemene stemmen ingestemd met het gewijzigde voorstel.

2.3 Vervolg

De beoogde effecten van het onderzoek zijn het versterken van de kaderstellende rol van de raad en blijvende aandacht voor deze rol in de raadsperiode 2018-2022. Bij punt 5 van het raadsvoorstel noemt de griffier als mogelijke bespreekmomenten het inwerkprogramma van de nieuwe raad, de jaarlijkse raadsconferentie, vaststelling van een startnotitie en besluitvorming over het eindproduct. Daarnaast kan de raad het onderwerp 'kaderstelling' ook zelf agenderen. Als adviseur van de raad geeft de griffier de aanvullende suggestie dat de raad de kaderstellende rol onder andere kan versterken doordat "in het nieuwe coalitieakkoord, het collegeprogramma, de kadernota's, de begrotingen, expliciet aangegeven zou kunnen worden als het het voornemen is aan de raad kaderstellende nota's e.d. ter besluitvorming aan te bieden".

De rekenkamercommissie heeft in de aanbiedingsbrief bij het rapport aangegeven dat hij zich kan voorstellen dat in de overdracht richting de nieuwe gemeenteraad na maart 2018 gebruik wordt gemaakt van dit onderzoek om de kaderstellende rol een duidelijke plek te geven. Een eerste aanzet daartoe was de bespreking van het rapport in de kennismaking van de rekenkamercommissie met de nieuwe raad op 22 mei 2018. Vervolgens heeft de rekenkamercommissie het coalitieakkoord 2018-2022 "Veel kleuren, één palet" geanalyseerd op de kaderstellende mogelijkheden conform de methodiek van het rekenkamercommissierapport. Dit heeft geresulteerd in het rapport "Een palet van gekleurde kaders".

Hoofdstuk 3 Een palet van gekleurde kaders

Een analyse van het coalitieakkoord 2018-2022 “Veel kleuren, één palet”³

3.1 Rapport

Een nieuwe raadsperiode biedt bij uitstek de mogelijkheid om het functioneren van de gemeenteraad op een hoger niveau te krijgen. Daartoe heeft de rekenkamercommissie het coalitieakkoord 2018-2022 “Veel kleuren, één palet” geanalyseerd op de kaderstellende mogelijkheden conform de methodiek van het rekenkamercommissierapport “Onderzoek naar de kaderstellende rol van de raad”. Met dit rapport tracht de rekenkamercommissie de scherpste in het functioneren van de gemeenteraad optimaal te faciliteren. De kwaliteit van dat bestuur is immers in ieders belang.

“Wat willen we bereiken?”, “Wat gaan we daar voor doen?” en “Wat hebben we daar voor over?” is de standaard methodiek van beleidsanalyse, ook wel benoemd als “outcome”, “output” en “input” analyse. De gehele tekst van het coalitieakkoord is langs deze meetlat gelegd.

³ [Rapport Een palet van gekleurde kaders. September 2018](#)

3.2 Resultaat

Op 7 september 2018 heeft de rekenkamercommissie het rapport “Een palet van gekleurde kaders” aan de gemeenteraad aangeboden. Dit rapport kan de raad handvatten bieden bij zijn kaderstellende rol, bijvoorbeeld bij de behandeling van de begroting 2019 en de bespreking van het collegeprogramma. Daarnaast kan het rapport aanleiding zijn tot verdere ontwikkeling van de kaderstellende mogelijkheden van de raad. De rekenkamercommissie heeft de raad aangeboden daar - in een nader te bepalen werkvorm- een rol in te vervullen. Daarbij valt te denken aan een workshop met uitwerking van een aantal praktijkvoorbeelden.

Het rapport is opgenomen in de lijst van ingekomen stukken behorende bij punt 3 van de agenda voor de raadsvergadering van donderdag 18 oktober 2018, voor kennis aan te nemen.

Hoofdstuk 4 De uitvoering van de participatiewet in de gemeente Ridderkerk

De Rekenkamercommissie Ridderkerk heeft in 2018 het onderzoek naar de decentralisatie van de WMO afgerond, de Participatiewet is de tweede decentralisatie die wordt onderzocht. Dat is wel logisch gezien de enorme impact van deze nieuwe taken. Het onderzoek naar de Participatiewet is al eerder als thema aangedragen in het jaarlijks overleg met fractievoorzitters over het onderzoeksprogramma van de Rekenkamercommissie.

4.1 Onderzoek

Het onderzoek moet de vraag beantwoorden of de gemeente in de jaren van de onderzoeksperiode (1 januari 2016 tot en met 30 juni 2018) effectief gebruik heeft gemaakt van de middelen en effectief uitvoering heeft gegeven aan de taken vanuit de Participatiewet en vooral het beleidsdoel meer mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt te betrekken bij het arbeidsproces.

De centrale vraag voor dit onderzoek is:

“Hoe heeft de gemeente Ridderkerk vorm gegeven aan de wettelijke taak om mensen - naar vermogen - toe te leiden naar werk, welke prestaties levert de gemeente, welke kosten zijn daarmee gemoeid en welke resultaten zijn behaald?”

4.2 Stand van zaken

De rekenkamercommissie Ridderkerk heeft in juli 2018 bij vijf onderzoeksbureaus offertes aangevraagd voor het onderzoek naar de uitvoering van de participatiewet, de tweede decentralisatie die wordt onderzocht. Basis voor het offerteverzoek was het onderzoeksplan.

Drie bureaus hebben een offerte uitgebracht en toegelicht. De rekenkamercommissie heeft onderzoeksbureau KplusV de opdracht gegund. Bij de toelichting van de offerte bleek enthousiasme, inhoudelijke kennis van het vakgebied en ervaring aanwezig. De mogelijkheid van een tussenstop na de eerste, oriënterende fase van het onderzoek bood de rekenkamercommissie de mogelijkheid tot het leggen van eigen accenten. De rekenkamercommissie heeft de fractievoorzitters daarvoor ook om suggesties gevraagd.

De uitvoering van het onderzoek is in oktober gestart, de laatste documenten voor de eerste fase van het onderzoek zijn begin november aangeleverd. Op 13 november heeft de tussenstop plaatsgevonden, waarna het focusonderzoek kon starten. Na het inplannen van de gesprekken met die focusgroepen in december en januari kan de conceptrapportage in februari opgeleverd worden. De verwachting is dat het rapport, na ambtelijk en bestuurlijk wederhoor, in juni 2019 aan de raad kan worden aangeboden.

Hoofdstuk 5 De rekenkamercommissie

5.1 Kennismaking met de nieuwe raad

De rekenkamercommissie heeft op 22 mei kennis gemaakt met nieuwe raadsleden en vervolgens kort de afgeronde, lopende en geplande onderzoeken toegelicht. Daarna ging de rekenkamercommissie met de raadsleden in gesprek over wensen en verwachtingen van de raad. Naast een aantal nieuwe raadsleden waren twee burgerraadsleden aanwezig bij de kennismaking.

De voorzitter heeft de rekenkamercommissie geïntroduceerd en de werkzaamheden toegelicht. Er is aan de raadsleden gevraagd of zij suggesties hadden voor nieuwe onderzoeksonderwerpen.

Er werd opgemerkt dat de input van deze avond met vooral nieuwe raadsleden slechts beperkt is en dat de jaarlijkse bijeenkomst met fractievoorzitters en de rekenkamercommissie (ook) gewenst is.

5.2 Overleg met de fractievoorzitters

Op woensdag 3 oktober vond het gesprek van de rekenkamercommissie met de fractievoorzitters en griffier plaats. Aanwezig waren de leden en secretaris van de rekenkamercommissie, voorzitters/vertegenwoordigers van de fracties 18+, CDA, CU, EvR, LR, PvdA, SGP, VVD en de griffier.

Op de vraag waarom de rekenkamercommissie met het onderzoek naar de participatiewet niet heeft gewacht op de nieuwe raad antwoordt de voorzitter dat de rekenkamercommissie een eigen onderzoeksprogramma heeft, met onder meer de drie decentralisaties. Natuurlijk kijkt de rekenkamercommissie of er draagvlak/belangstelling is voor de geplande onderzoeken. Het doel van deze avond was te checken of de focus, op re-integratie, goed was. Er was bij de fractievoorzitters op dat moment geen behoefte aan bijstelling/opmerkingen.

Bij de vraag wat de fractievoorzitters vonden van het onderzoek naar het coalitieakkoord was de rode draad dat de raad het collegeprogramma afwacht. Het coalitieakkoord is een visiedocument op hoofdlijnen, slechts ter kennisname aan de raad, kaderstelling was nu niet aan de orde.

5.3 Evaluatie

Op woensdag 19 december 2018 heeft de rekenkamercommissie het eigen functioneren geëvalueerd. Zo halverwege de zittingsperiode van deze commissie leek het een goed moment om alle processen en producten eens na te lopen. De onderwerpen zijn, indien van toepassing aan de hand van de Verordening op de rekenkamercommissie Ridderkerk 2015, besproken.

Volgens de Verordening op de rekenkamercommissie Ridderkerk 2015 streeft de commissie er naar ten minste twee onderzoeken/quick scans per jaar uit te voeren. In de praktijk is dat ook het geval. Op het moment van de evaluatie liep het onderzoek naar de participatiewet. Tijdens de evaluatiebijeenkomst is besloten informatiebeveiliging/AVG als tweede onderzoek te starten in 2019.

Over de onderlinge samenwerking was de conclusie dat deze goed is, de processen lopen goed, de betrokkenheid en sfeer zijn prima en de aanwezige competenties en expertise (verscheidenheid, creativiteit, aanvullend?) zijn uitstekend, echt complementair.

5.4 Onderzoeksonderwerpen

De rekenkamercommissie werkt met een groslijst met mogelijke onderzoeksonderwerpen. Na de gesprekken met de (nieuwe) raadsleden en de fractievoorzitters en de evaluatiebijeenkomst zijn daar weer een aantal onderwerpen aan toegevoegd. De groslijst was eind 2018 als volgt (in willekeurige volgorde):

- Externe inhuur
- Aanbestedingen, mogelijk in combinatie met duurzaamheid
- Verbonden partijen
- Vergadermodel
- Contact van de gemeenteraad met burgers/bedrijfsleven
- Lucht en geluid/ fijnstof.

5.5 De rekenkamercommissie en de NVRR

De Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies NVRR streeft er naar dé autoriteit te zijn op het gebied van publieke verantwoording in Nederland en wil toegevoegde waarde leveren aan rekenkamers en rekenkamercommissies en iedereen die betrokken is bij het werk van deze instanties. De rekenkamercommissie Ridderkerk is lid van de NVRR.

5.5.1 NVRR congres

Op 25 mei vierde de NVRR het 15-jarig bestaan met een congres in Utrecht, waarbij ca. 140 in rekenkamer(commissie)s geïnteresseerden konden netwerken en workshops bijwonen. Namens de rekenkamercommissie Ridderkerk was de secretaris aanwezig.

5.5.2 De Goudvink

De Goudvink is de jaarlijkse prijs van de NVRR. Het doel daarbij is van elkaar te leren en elkaar enthousiast te maken over een bepaalde aanpak of wijze van werken. De criteria zijn de technische basiskwaliteit van het rekenkamerproduct (zijn alle elementen van een goed rapport aanwezig?) en de doorwerking (wat heeft de raad/PS met het rekenkamerproduct gedaan?). In november 2018 is de Goudvink van het beste rapport/product uitgereikt. De rekenkamercommissie Ridderkerk heeft het rapport Kaderstellende rol van de gemeenteraad Ridderkerk aangeleverd. Helaas behoorde dit rapport niet tot de drie nominaties.

Hoofdstuk 6 Wat heeft het gekost?

De gemeenteraad heeft bij de vaststelling van de programmabegroting 2018 voor de rekenkamercommissie een budget van € 62.000,- vastgesteld. Volgens de Verordening op de rekenkamercommissie Ridderkerk 2015, artikel 17 is de rekenkamercommissie bevoegd binnen dit budget uitgaven te doen ten behoeve van de uitvoering van haar taken en is voor de besteding ervan uitsluitend verantwoording verschuldigd aan de raad en zijn griffier, de griffier is budgethouder.

Alle uitgaven van de rekenkamercommissie komen ten laste van dit budget:

- de vergoedingen aan de leden;
- de vergoedingen aan de secretaris;
- externe deskundigen die de rekenkamercommissie heeft ingeschakeld (onderzoek);
- drukwerk;
- de door de commissie gewenste lidmaatschappen, zoals die van de NVRR;
- de door de commissie gewenste cursussen, congressen, seminars e.d., ook voor wat betreft verblijfskosten.

Ten laste van het budget zijn de volgende uitgaven in 2018 gedaan (in €):

	Begroot	Werkelijk	Restant
Vergoedingen aan externe leden (presentiegelden, reiskosten)	13.300	5.800	7.500
Uitbesteed werk (o.a. secretariaat)	10.300	12.800	-2.500
Advieskosten (onderzoek) *	36.100	23.100	13.000
Overige uitgaven + onvoorzien	2.300	1.100	1.200
Totaal 2018 *	62.000	42.800	19.200

*na begrotingswijziging (overhevelen rekeningoverschot 2017)

Bovenstaande bedragen omvatten alleen de uitgaven die in 2018 zijn gedaan. Voor de onderzoeken “Decentralisatie van de zorg” en “Participatiewet” komen alle kosten ten laste van 2018. Voor het onderzoek “Palet van gekleurde kaders” zijn geen uitgaven gedaan, omdat dit onderzoek door de rekenkamercommissie zelf is uitgevoerd. Artikel 7 van het huidige reglement van orde van de rekenkamercommissie (*De commissie stelt in een protocol vergoedingen vast voor onderzoekswerkzaamheden verricht door de leden van de rekenkamercommissie, niet tevens zijnde een raadslid.*) is sinds aanpassing van de Verordening in 2015 niet meer van toepassing.

Het overschot in 2018 bestaat voornamelijk uit een restant op de advieskosten (geen kosten voor het onderzoek “Palet van gekleurde kaders”) en op de vergoedingen aan externe leden. Het budget voor die vergoedingen is gebaseerd op 12 vergaderingen per jaar. Als bijeenkomen niet strikt noodzakelijk is handelt de rekenkamercommissie de zaken per mail af en bespaart daarmee op het budget.

Bij de vaststelling van de begroting 2013 heeft de gemeenteraad bepaald dat de rekenkamercommissie overschotten op het budget tot een bedrag van € 10.000,- mag overhevelen naar een volgend begrotingsjaar. Een bedrag van € 10.000,- wordt overgeheveld naar de begroting 2019.